

Seja skupine Raznolikost Evrope v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru v okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU

Bruselj in Ljubljana, 29. november 2021

Izboljšanje trajnosti evropske verige preskrbe s hrano

SKLEPI IN PRIPOROČILA

Izredna seja skupine Raznolikost Evrope

Izboljšanje trajnosti evropske verige preskrbe s hrano

29. november 2021 | 9.30–13.00

Bruselj/Ljubljana v hibridni obliki

 @DiversEESC #FoodChain #EUFarm2Fork

Evropski ekonomsko-socialni odbor
Skupina Raznolikost Evrope

si2021.eu

 konferenca o prihodnosti Evrope

Evropska veriga preskrbe s hrano je strateško pomembna in se je v zadnjih dvajsetih mesecih, med pandemijo COVID-19, izkazala za zelo odporno. Vendar pa tega ne smemo dojemati kot nekaj samoumevnega. Najrazličnejši problemi, kot so podnebne spremembe, skrajne vremenske razmere in zdravstvena vprašanja, so za svetovne dobavne verige izziv. Skupina Raznolikost Evrope v EESO je v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in slovenskim predsedstvom 29. novembra organizirala izredno hibridno sejo, ki je potekala v dveh krajih, Bruslju in Ljubljani. Udeleženci so razpravljali o sedanji situaciji v verigi preskrbe s hrano in o tem, kako poskrbeti, da bo v prihodnje bolj trajnostna.

Zaenkrat smo se, kljub težavam, s katerimi so se soočala druga področja proizvodnje, izognili motnjam v preskrbi s hrano. Toda glede na negotovosti, povezane s pandemijo COVID-19, brexit in motnje v verigi preskrbe, ki so jih povzročile težave zaradi blokade Sueškega prekopa, je nemogoče domnevati, da bo preskrba s hrano še naprej nemotena. Z vidika trajnostne preskrbe je jasno, da so krajše verige, ki temeljijo na lokalni proizvodnji hrane, veliko primernejše za obvladovanje težav, ki jih povzročajo podnebne spremembe.

Priznavanje ključne vloge kmetov v verigi

- **Kmetje** so najšibkejši člen v verigi preskrbe s hrano in njihova **vloga** mora biti priznana, saj je **izredno pomembna**.
- Če naj učinkovito prispevajo k verigi preskrbe, ob uvedbi nove skupne kmetijske politike potrebujejo **več finančne podpore** in usmerjanja.
- Vsem kmetom bi bilo treba zagotoviti ugodnejše delovne pogoje, zlasti **lastnikom majhnih kmetij**, ki v Evropski uniji predstavljajo večino, **mednarodne trgovinske prakse pa bi morale biti pravičnejše**.
- Trajnost je mogoča le s **pravičnejšo porazdelitvijo v verigi preskrbe s hrano**. **Cene hrane** morajo biti **pravičnejše** in odražati **dejanske stroške proizvodnje** ter dela, ki ga opravijo kmetje, zlasti pri skrbi za okolje (ohranjanje zdravih tal in biotske raznovrstnosti).
- **Nepošteno trgovinske prakse bi bilo treba odpraviti** na ravni EU in vse zainteresirane strani bi morale biti ustrezno seznanjene s svojimi pravicami, da se okrepi nacionalna zakonodaja na področju trgovine. To zakonodajo bi bilo treba izvajati in izvrševati na ravni EU, da bi se **povečala konkurenčnost, prerazporedil dohodek in spodbujale prakse, ki so primerne za male kmetije**. Poiskati je treba rešitve za dolgoročno vzdržnost verige preskrbe s hrano.
- Podpora poslovnim subjektom v kmetijstvu, predelavi in distribuciji z ustreznimi **inovacijskimi** orodji in rešitvami (**primerna infrastruktura, digitalizacija, dostop do financiranja ipd.**) je ključna za to, da se omogoči prehod na bolj trajnostne prakse.
- Prihodnost kmetijstva je odvisna od dolgoročnih povezav z maloprodajnim sektorjem, da se izboljša globalna veriga preskrbe s hrano. Med primeri rešitev so **spodbujanje kratkih verig preskrbe s hrano**, kot so lokalne tržnice, neposredna prodaja od vrat do vrat ali spletna prodaja **lokalno proizvedenih izdelkov**.

Spodbujanje žensk in mladih h kmetovanju

- Podeželje bi moralo imeti ustrezne vire, s katerimi bi **prepričalo mlade kmete**, da ostanejo na kmetiji. Predlagati bi bilo treba pobude za motiviranje in privabljanje žensk h kmetovanju.

- Tehnološki napredek v kmetijskih praksah je nujen, da se mlade privabi v ta poklic. Pravična veriga preskrbe s hrano je priložnost, ki bo mlade pritegnila v ta sektor.

Obnovitev vrednosti hrane

- Hrana nas vsakodnevno povezuje. EU je že določila globalni standard za hrano, vendar mora biti ta trajnosten za vsakogar. Zdaj je treba zbrati pogum za spremembe.
- **Evropski zeleni dogovor, sveženj Pripravljeni na 55, strategija „od vil do vilic“ in SKP** so ukrepi, s katerimi lahko države članice dosegajo **ambiciozne nacionalne cilje** okoljske zakonodaje in prispevajo k obvladovanju podnebne krize. Zmanjšanje uporabe kemičnih pesticidov in spodbujanje trženja ekoloških sredstev za varstvo rastlin, bosta zagotovila več alternativ na trgu.
- **Omejevanje izgub hrane** na vseh ravneh verige preskrbe je ključno za izboljšanje njene trajnosti ter postaja vsak dan nujnejše. Banke hrane so pobuda državljanov, ki pomaga zmanjšati zavržke hrane, saj se živila dlje uporabljajo in darujejo ranljivim skupinam prebivalstva (na solidarnosti temelječe gospodarstvo). Zadržne trgovine s hrano lahko pomagajo zmanjšati zavrženo hrano in bi jih bilo treba spodbujati.
- **Potrošnike** je treba **ozaveščati in izobraževati** o verigah preskrbe in potrošnji hrane, da se jih spodbudi h **kupovanju lokalnih in ekoloških izdelkov ter zmanjšanju zavržkov hrane**.

Skupno iskanje rešitev: prihodnost trajnostnih verig preskrbe s hrano

- Da bi bila veriga preskrbe s hrano trajnostna, so ključnega pomena medsebojne povezave in povezanost vseh akterjev vzdolž verige. **Ti akterji morajo sodelovati in skupaj krepiti svojo mrežo**. Bistveno je sodelovanje (in ne konkurenca) med izvajalci dejavnosti v verigi preskrbe s hrano: spodbujati bi bilo treba dolgoročne sporazume o dobavi, da se zmanjša odvisnost kmetov od uvoženih kritičnih dobrin.
- **Krepitev lokalne in regionalne proizvodnje ter predelave hrane v EU** bi prinesla koristi in povečala donosnost majhnih kmetij. To bi pomagalo lokalnim podjetjem in **povečalo zaposlovanje**.
- Verige preskrbe s hrano bi morale biti krajše, da bi imele **manjši okoljski učinek** na hrano, ki jo zaužijejo potrošniki. Za zmanjšanje emisij je potrebnih manj navtičnih in zračnih milj.
- Spodbujati je treba **strukturirani dialog in vključevanje organizacij civilne družbe**, da se povečata sodelovanje in podpora lastnikom majhnih kmetij ter da bi skupnosti začutile, da lahko sodelujejo v verigah preskrbe s hrano in jih oblikujejo.
- **Izboljšati in okrepiti bi bilo treba sisteme označevanja hrane, da bi bili potrošniki seznanjeni** z zdravim in uravnoteženim načinom prehranjevanja ter bi bili pri nakupu hrane previdnejši.
- Lahko bi se ustvarile povezave s **šolami in restavracijami**, da bi se obroki lahko prilagodili sezonski izbiri in vedno bi bilo treba poskrbeti za vegetarijanske obroke.
- **Prihodnost Evrope bo odvisna od tega, kako bomo ravnali z našim podeželjem in kako bomo upravljali naše verige preskrbe s hrano.**